

הצעת מחקר ראשונית

נושא המחקר:

הקשר בין פרפקציוניזם, תמיכה חברתית ודחק תפקידי לבין רמת החשיבה האובדנית והמצוקה הנפשית בקרב חיילים בתפקיד מפקדי כיתות בשירות סדיר

רקע מדעי:

מחשבות אובדניות נעות על קשת רחבה, החל במחשבות פסיביות הקשורות לעיסוק במוות כגון "הלוואי שהייתי מת", וכלה במחשבות אובדניות אקטיביות שבהן יש עיסוק ממשי ברצון לבצע התאבדות כגון "אני רוצה להתאבד". מחשבות אלו כוללת בין היתר תכנית התאבדות ממשית וכמיהה מועצמת להרס עצמי (DeBastiani & De Santis, 2018; Posner, Oquendo, Gould, Stanley, & Davies, 2007; Van Orden et al., 2010). נמצא מתאם גבוה בין מחשבות אובדניות, ניסיון אובדני והתאבדות (Brown, Beck, Steer, & Grisham, 2000).

בקרב מתבגרים ובוגרים צעירים, שכיחות המחשבות האובדניות גבוהה משל מבוגרים ועומדת על 17% (Spirito & Esposito-Smythers, 2006). מבין גורמי הסיכון הקשורים בחשיבה אובדנית, נטייה פרפקציוניסטית נמצאה קשורה לחשיבה אובדנית מוגברת (Stoeber, Corr, Smith, & Saklofske, 2017). הנטייה לפרפקציוניזם והשאפה לעמוד בסטנדרטים נוקשים של הישגים, בין אם האדם הציב אותם לעצמו ובין אם אחרים הציבו לו אותם (Baumeister, 1990), עלולות לגרום לתחושת כישלון ולמחשבות אובדניות העלולות לגרום למצוקה נפשית ולהתנהגות אובדנית (Enns, Cox, & Inayatulla, 2003; O'Connor & O'Connor, 2003).

רייס ולפסלי (Rice & Lapsley, 2001) דיווחו כי פרפקציוניזם הופך את האדם רגיש להשפעות נפשיות שליליות אך מהווה גורם סיכון רק כאשר הוא פועל יחד עם גורמים נוספים, כמו לחץ. גורם לחץ אובייקטיבי ייחודי למתבגר הישראלי הינו השירות הצבאי (מיזלס, 2002). נמצא כי דרישות עבודה גבוהות ואינטנסיביות מגבירות את הפגיעה בבריאות וביחסי הגומלין בין דרישות התפקיד למשאבי הפרט (van Woerkom, Bakker, & Nishii, 2016). תמיכה חברתית נמצאה כאחד המשאבים החשובים לאדם בהתמודדות עם דחק (DeWall & Baumeister, 2006) וכן כמשאב בעל השפעה ממתנה על אירועי חיים לוחצים (Yang & Clum, 1994).

המחקר הנוכחי בא לבדוק את השפעתם של פרפקציוניזם, לחץ תפקידי ותמיכה חברתית על מצוקה נפשית וחשיבה אובדנית בהסתמך על המודל התיאורטי של רגישות-דחק. המודל מדגיש את הקשר בין רגישות מולדת של הפרט לבין לחצים בניסיון להסביר התפתחות של פסיכופתולוגיה רמות לחץ גבוהות יהיו פגיעים יותר להתפתחותה של מצוקה נפשית (Blankstein, Lumley & Crawford, 2007). כהרחבה של מודל זה, המחקר הנוכחי יבחן גם את תפקידה הממתן של תמיכה חברתית בקשר בין פרפקציוניזם למצוקה נפשית וחשיבה אובדנית.

שאלות המחקר:

1. האם קיים קשר בין פרפקציוניזם לעוצמת החשיבה האובדנית ומידת המצוקה הנפשית?
2. האם לחץ תפקידי ממתן את הקשר בין פרפקציוניזם לחשיבה אובדנית ומצוקה נפשית?
3. האם תמיכה חברתית ממתנת את הקשר בין פרפקציוניזם לחשיבה אובדנית ומצוקה נפשית?

מערך המחקר:

אוכלוסיית המחקר: חיילים בשירות חובה-סדיר המשרתים כמפקדי כיתות בבסיסי טירונות ייעודים. היקף צפוי של כ-120 משתתפים.

סוג המחקר: הינו כמותי, מתאמי

אופן איסוף הנתונים: מילוי עצמי של שאלונים ע"י החיילים במועד מרוכז שיקבע בהתאם.

שיטת ניתוח הנתונים:

יערכו ניתוחים סטטיסטיים בתוכנת SPSS לבחינת הקשר בין המשתנים התלויים והבלתי תלויים. יעשה שימוש בפרוצדורת PROCESS לבדיקת תפקידם הממתן של לחץ תפקידי ותמיכה חברתית בקשר שבין פרפקציוניזם לרמת החשיבה האובדנית והמצוקה הנפשית.

שיקולים אתיים:

המחקר יתבצע לאחר קבלת אישור ועדת הלסינקי צבאית. השאלונים כוללים שאלות על מצב נפשי ונושאים אישיים ורגשיים נוספים אשר עלולים להוביל לתגובות רגשיות אצל החיילים ואף להתנגדות במילוי השאלונים. הבטחת הסודיות מאפשרת למשתתפים פרטיות מפני העברת תשובותיהם לגורמים שאינם רלוונטיים למחקר. בנוסף, במידת הצורך צוות קב"ני בסיסי הטיירונוט יהיו נגישים עבור המשתתפים לאחר מילוי השאלונים. השאלונים ישמרו בסודיות ללא שם או מספר זיהוי, אלא רק מספר סידורי.

חשיבות המחקר:

המעבר ממחשבה אובדנית לפעולה אובדנית מעסיק חוקרים בתחום האובדנות (Franklin et al., 2018; O'Connor & Kirtley, 2017), בעיקר בשל הרצון למנוע את המעבר ממחשבה על התאבדות לביצוע התאבדות. מחקר זה יאפשר הבנה מעמיקה יותר אודות הגורמים המשפיעים על חשיבה אובדנית ומצוקה נפשית בקרב חיילים הנמצאים בתקופת גיל פגיעה ובמעריך המאופיין באינטנסיביות רגשית וגופנית גבוהה. כמו כן, מדובר באוכלוסיית מפקדים ומפקדות המתאפיינים בפרפקציוניזם ולחץ תפקידי גבוה אשר דורש הבנה מעמיקה יותר בהשפעתו על מידת המצוקה הנפשית. ממצאי המחקר יוכלו לאפשר זיהוי, אבחון וטיפול בחיילים בסיכון גבוה. כמו כן, הממצאים יוכלו לסייע למפקדים במעריך להבין ואף לווסת טוב יותר את גורמי הלחץ הקשורים בתפקיד מפקד הכיתה.

לוח זמנים לביצוע:

סוף סמסטר ב' 2020- הגשת הצעת מחקר מלאה
קיץ 2020- הגשה לוועדת הלסינקי צבאית לאחר תיקונים
קיץ 2020- איסוף הנתונים לאחר קבלת אישור
סמסטר א' 2021/2020- ניתוח הנתונים
מדצמבר 2020- כתיבת עבודת המחקר

ביבליוגרפיה

מייזלס, ע. (2002). צעירים ישראלים במעבר לבגרות: השפעת השירות הצבאי. עיונים בחינוך, 5, 159-190.

Baumeister, R. F. (1990). Suicide as escape from self. *Psychological Review*.

<https://doi.org/10.1037/0033-295X.97.1.90>

Brown, G. K., Beck, A. T., Steer, R. A., & Grisham, J. R. (2000). Risk factors for suicide in psychiatric outpatients: A 20-year prospective study. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.68.3.371>

DeBastiani, S., & De Santis, J. P. (2018). Suicide Lethality: A Concept Analysis. *Issues in Mental Health Nursing*. <https://doi.org/10.1080/01612840.2017.1364812>

DeWall, C. N., & Baumeister, R. F. (2006). Alone but feeling no pain: Effects of social exclusion on physical pain tolerance and pain threshold, affective forecasting, and interpersonal empathy. *Journal of Personality and Social Psychology*, 91(1), 1–15. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.91.1.1>

Enns, M. W., Cox, B. J., & Inayatulla, M. (2003). Personality predictors of outcome for adolescents hospitalized for suicidal ideation. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*.

<https://doi.org/10.1097/01.CHI.0000046847.56865.B0>

Franklin, J. C., Ribeiro, J. D., Fox, K. R., Bentley, K. H., Kleiman, E. M., Huang, X., ... Nock, M. K. (2017). Risk factors for suicidal thoughts and behaviors: A meta-analysis of 50 years of research. *Psychological Bulletin*.

<https://doi.org/10.1037/bul0000084>

- Hankin, B. L., & Abela, J. R. Z. (2005). Development of psychopathology: A vulnerability-stress perspective. In *Development of Psychopathology: A Vulnerability-Stress Perspective*. <https://doi.org/10.4135/9781452231655>
- O'Connor, R. C., & Kirtley, O. J. (2018). The integrated motivational-volitional model of suicidal behaviour. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*. <https://doi.org/10.1098/rstb.2017.0268>
- O'Connor, R. C., & O'Connor, D. B. (2003). Predicting hopelessness and psychological distress: The role of perfectionism and coping. *Journal of Counseling Psychology, 50*(3), 362–372. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.50.3.362>
- Posner, K., Oquendo, M. A., Gould, M., Stanley, B., & Davies, M. (2007). Columbia Classification Algorithm of Suicide Assessment (C-CASA): Classification of suicidal events in the FDA's pediatric suicidal risk analysis of antidepressants. *American Journal of Psychiatry*. <https://doi.org/10.1176/ajp.2007.164.7.1035>
- Rice, K. G., & Lapsley, D. K. (2001). Perfectionism, coping, and emotional adjustment. *Journal of College Student Development*.
- Spirito, A., & Esposito-Smythers, C. (2006). Attempted and Completed Suicide in Adolescence. *Annual Review of Clinical Psychology*. <https://doi.org/10.1146/annurev.clinpsy.2.022305.095323>
- Stoeber, J., Corr, P. J., Smith, M. M., & Saklofske, D. H. (2017). Perfectionism and personality. *The Psychology of Perfectionism: Theory, Research, Applications*, 68–88. <https://doi.org/10.4324/9781315536255>
- Van Orden, K. A., Witte, T. K., Cukrowicz, K. C., Braithwaite, S. R., Selby, E. A., & Joiner, T. E. (2010). The Interpersonal Theory of Suicide. *Psychological Review*. <https://doi.org/10.1037/a0018697>
- van Woerkom, M., Bakker, A. B., & Nishii, L. H. (2016). Accumulative job demands and support for strength use: Fine-tuning the job demands-resources model using conservation of resources theory. *Journal of Applied Psychology, 101*(1), 141–150. <https://doi.org/10.1037/apl0000033>
- Yang, B., & Clum, G. A. (1994). Life Stress, Social Support, and Problem-Solving Skills

Predictive of Depressive Symptoms, Hopelessness, and Suicide Ideation in an Asian Student Population: A Test of a Model. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 24(2), 127–139. <https://doi.org/10.1111/j.1943-278X.1994.tb00797.x>